

УДК 343.2

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.92>

ПОКАРАННЯ ЗА ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ В САНКЦІЯХ СТАТЕЙ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КК УКРАЇНИ

Нитка Я.М.,

*аспірант кафедри кримінального права та процесу
юридичного факультету**Ужгородського національного університету*

Нитка Я.М. Покарання за вчинення кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності: особливості нормативно-правової визначеності в санкціях статей Особливої частини КК України.

У статті відзначається, окремим санкціям основних (базових) кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності властиві такі недоліки: 1) суперечлива побудова санкцій певних статей Особливої частини КК України без урахування порядку й особливостей призначення окремих видів покарань стосовно певних категорій осіб. Яскравим прикладом цього недоліку є визначення у санкціях ч. 1 ст. 381, ч. 1 ст. 387 КК України такого покарання як виправні роботи. З огляду на приписи ч. 2 ст. 57 КК України це основне покарання не може бути призначено до суб'єктів цих кримінальних правопорушень, оскільки такими суб'єктами є переважно працівники правоохоронних органів; 2) регламентація в окремих санкціях розглядуваних кримінально-правових норм лише одного виду основного покарання. Скажімо, у санкції ч. 1 ст. 380 КК України безальтернативно визначається лише один різновид основного покарання, що може підлягати призначенню винній особі, – позбавлення волі на строк до п'яти років; 3) у конструюванні санкцій вказаних кримінально-правових заборон не завжди беруться до уваги характер і ступінь суспільної небезпечності передбаченого в диспозиції статті кримінального правопорушення. Прикладом цього недоліку є санкція ч. 1 ст. 387 КК України, оскільки у разі порушення цієї заборони потенційно може бути індивідуалізоване лише одне покарання – штраф від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Однак ступінь суворості штрафу навряд чи відповідає ступеню суспільної небезпечності цього протиправного посягання. Крім того, у такому разі санкцією цієї статті фактично безальтернативно визначається лише один різновид основного покарання, що може бути призначений винній особі, а це одночасно є окремим із вже зазначених недоліків нормативно-правової визначеності покарання у санкціях

розглядуваних кримінально-правових заборон; 4) не завжди є узгодженими санкції в основному, кваліфікованому та особливо кваліфікованому складах кримінальних правопорушень. Так, у ч. 2 і 3 ст. 387 КК України передбачаються за різні, з огляду на ступінь їх суспільної небезпечності, однакові мінімальні і максимальні строки призначення обов'язкового додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (до трьох років); 5) окремої уваги заслуговує проблематика нормативної визначеності у санкціях ч. 2 ст. 381, ч. 2 ст. 387, ч. 1 ст. 396 КК України покарання у вигляді арешту, оскільки відповідно до закону України від 23.08.2023 року «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення видів кримінальних покарань» арешт як вид покарання замінений на інший вид покарання – пробаційний нагляд. У цьому випадку є сумніви щодо приналежності пробаційного нагляду до різновиду кримінальних покарань.

Ключові слова: кримінально-правові заходи, злочин, кримінальна провина, охоронна діяльність, покарання, санкція, недоліки формування санкцій, кримінально-правові наслідки.

Nytka Y.M. Punishment for criminal offences against security activities: peculiarities of regulatory and legal certainty in the sanctions of the articles of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine.

Based on the analysis of the doctrinal provisions and provisions of the current legislation of Ukraine, the author notes that certain sanctions of the main (basic) criminal offences against security activities have the following disadvantages 1) contradictory construction of sanctions of certain articles of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine without taking into account the procedure and peculiarities of imposing certain types of punishment in relation to certain categories of persons (definition of such punishment as correctional labour in the sanctions

of Part 1 of Article 381, Part 1 of Article 387 of the Criminal Code of Ukraine); 2) regulation in certain sanctions of the criminal law provisions under consideration of only one type of basic punishment (sanction of part 1 of Article 380 of the Criminal Code of Ukraine - imprisonment for up to five years; 3) the nature and degree of social danger of the criminal offence envisaged in the disposition of the article is not always taken into account in the construction of sanctions of the said criminal law prohibitions (an example of this shortcoming is the sanction of part 1 of Article 387 of the Criminal Code of Ukraine, since in case of violation of this prohibition only one punishment can potentially be individualised - a fine, the severity of which hardly corresponds to the degree of social danger of this unlawful encroachment; 4) sanctions for basic, qualified and especially qualified corpus delicti of criminal offences are not always consistent. For example, parts 2 and 3 of Art. 387 of the CC of Ukraine provide for the same minimum and maximum terms of mandatory additional punishment in the form of deprivation of the right to hold certain positions or engage in certain activities (up to three years) for different, depending on the degree of their social danger; 5) the problem of substitution in the sanctions of part 2 Art. 381, Art. 387, Art. 396(1) of the CC of Ukraine replacing the punishment in the form of arrest with the punishment in the form of probationary supervision.

These shortcomings of regulatory and legal certainty in the sanctions for the mentioned main (basic) criminal offences against security activities need to be addressed either by clarifying criminal legislation in terms of regulating the relevant sanctions or by taking into account the recommendations made in this publication when imposing certain types of punishment for these criminal offences.

Key words: criminal law measures, crime, criminal offence, security activity, punishment, sanction, shortcomings in the formation of sanctions, criminal law consequences.

Постановка проблеми. Одним з різновидів найбільш важливих сфер життєдіяльності людини, що потребує забезпечення охорони від протиправних посягань та запобігання їх вчиненню, є сфера професійної державної і недержавної охоронної діяльності. У Кримінальному кодексі України (далі – КК України) наявна окрема група кримінальних правопорушень, в результаті вчинення яких лише суб'єктом охоронної діяльності, у зв'язку з виконанням послуг з охорони власності та громадян, можливе заподіяння істотної шкоди сфері професійної державної і недержавної охоронної діяльності або створення загрози її заподіяння. До цієї групи основних (базових)

кримінальних правопорушень одночасно з кримінальними правопорушеннями, пов'язаними зі здійснення охоронної діяльності, належать кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 197, 380, 381, 387, 396 КК України.

Наявність саме цих основних (базових) кримінальних правопорушень в процесі правозастосовної діяльності невимушено обумовлює появу у суб'єктів такої діяльності низки проблемних питань, пов'язаних не стільки з приводу кваліфікації вказаних протиправних посягань, скільки з приводу особливостей призначення покарання у випадках їх вчинення. Річ у тім, що з моменту покладання індивідуалізованого кримінально-правового впливу на суб'єктів згаданих протиправних посягань та набрання відповідними обвинувальними вирками законної сили, традиційно вважається завершення діяльності, пов'язаної із застосуванням кримінально-правової норми-заборони. Після цього, в межах кримінально-виконавчих відносин, здійснюється реалізація кримінально-правової реакції на порушення цих заборон. Ефективність такої реакції не може не залежати від попередньої індивідуалізації кримінально-правового обтяження. У зв'язку з цим, особливої актуальності набувають питання пов'язані з особливостями нормативно-правової визначеності ступеня суворості (виду та розміру) відповідного кримінально-правового обтяження (покарання) за порушення саме цих кримінально-протиправних заборон. Аналіз саме цих аспектів і буде предметом цієї наукової публікації.

Аналіз останніх джерел і публікацій.

Проблематика нормативно-правової визначеності покарання за вчинення будь-яких кримінальних правопорушень, у тому числі й кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності, більшою або меншою мірою знаходилася у фокусі уваги низки вітчизняних дослідників, зокрема: О.М. Бандурки, Ю.В. Бауліна, А.А. Вознюка, В.К. Грищука, О.В. Гороха, О.О. Дудорова, В.П. Ємельянова, О.В. Козаченка, В.М. Куца, О.М. Литвинова, А.А. Музики, Н.А. Орловської, В.І. Павликівського, Ю.А. Пономаренка, Є.О. Письменського, Ю.В. Шинкарьова, М.В. Сийплові, М.І. Хавронюка, А.М. Яценка та багатьох інших вчених. Враховуючи безсумнівну теоретичну і практичну значущість проведених досліджень згаданих авторів, і, насамперед М.В. Сийплові [10], слід зазначити, що питання нормативно-правового визначення покарання за вчинення кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності до кінця не вирішені, а вирішення окремих з них не є безспірними. Доречно зазначити, що ми вже висловлювали у співавторстві зі згаданим дослідником окремі думки з приводу аналізу санкцій статей кримінально-правових норм, що передбачають відповідальність за

кримінальні правопорушення проти охоронної діяльності. Однак такий аналіз здійснювався щодо більш ширшого переліку кримінально-правових заборон у сфері охоронної діяльності (переважно кримінальних правопорушень, пов'язаних зі здійсненням охоронної діяльності) та не пов'язувався з конкретним аналізом нормативно-правової визначеності покарання у санкціях саме основних (базових) кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності [9, с. 412–417].

Формулювання цілей. Метою цієї статті є аналіз проблем нормативно-правової визначеності покарання за вчинення кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності в санкціях статей 197, 380, 381, 387, 396 Особливої частини КК України та формулювання на цій підставі пропозицій спрямованих на їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Кримінальні правопорушення, передбачені ст. ст. 197, 380, 381, 387, 396 КК України, тобто основні (базові) протиправні посягання проти охоронної діяльності, становлять собою різновид так званих кримінальних правопорушень наскрізного характеру одночасно з хуліганськими, терористичними, насильницькими, резонансними, стратегічними та корупційними кримінальними правопорушеннями [1, с. 64; 2, с. 82–83].

Аналіз санкцій вказаних статей Особливої частини КК України дозволяє виявити такі види і розміри (строки) основних і додаткових видів покарань, визначених в них:

- штраф: 1) ст. 197 КК України – від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; ч. 1 ст. 381 КК України – від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; ч. 1 ст. 387 КК України – від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; ч. 2 ст. 387 КК України – від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю як додаткове покарання: 1) ч. 2 ст. 387 і ч. 3 ст. 387 КК України – на строк до трьох років;
- громадські роботи: 1) ст. 197 КК України – на строк від ста двадцяти до двохсот со-рока годин;
- виправні роботи: 1) ст. 197, ч. 1 ст. 381, ч. 1 ст. 387 КК України – на строк до двох років;
- арешт: 1) ч. 2 ст. 381, ч. 2 ст. 387 – на строк до шести місяців; 2) ст. 396 КК України – на строк до трьох місяців;
- обмеження волі: 1) ст. 197 КК України – на строк до двох років; ч. 1 ст. 381, ч. 2 ст. 387, ч. 1 ст. 396 КК України – на строк до трьох років; ч. 2 ст. 381, ч. 3 ст. 387 КК України – на строк до п'яти років;

- позбавлення волі: 1) ст. 380, ч. 2 ст. 381 КК України – на строк до п'яти років; ч. 1 ст. 396 КК України – на строк до трьох років.

Наведені види і розміри (строки) покарань за вчинення основних (базових) кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності свідчить про те, що вироблені доктриною кримінального права вимоги щодо побудови санкцій статей Особливої частини КК України не завжди знаходять своє втілення в окремих випадках конструювання санкцій саме вказаних кримінально-правових заборон. У науковій юридичній літературі з цього приводу зазначається, що багатьом санкціям Особливої частини КК України властиві зокрема такі недоліки: 1) є недоцільним встановлення у санкції великої амплітуди між нижчими та вищими межами покарання у формі позбавлення волі на певний строк; 2) спостерігається певна непослідовність у визначенні видів покарань, тобто відступ від загального правила щодо побудови санкцій, згідно з яким покарання розміщуються від менш до більш суворого; 3) суперечлива побудова санкції певних статей Особливої частини КК без урахування порядку й особливостей призначення окремих видів кримінальних покарань стосовно певних категорій осіб; 4) у конструюванні санкцій не завжди беруться до уваги характер і ступінь суспільної небезпечності передбаченого в диспозиції статті протиправного посягання, а також особливості суб'єкта злочину, що негативним чином позначається на судовій практиці; 5) не завжди є узгодженими санкції в основному, кваліфікованому та особливо кваліфікованому складах злочинів та ін. [3, с. 290]. Н. А. Орловська на підставі аналізу юридико-технічних правил конструювання санкцій Особливої частини КК України формулює пропозиції щодо створення оптимальної санкції, а також доводить, що єдиним аспектом, із приводу якого не виникає будь-яких протиріч у їх формуванні, можна вважати такі видові характеристики оптимальної санкції як відносна визначеність, альтернативність, кумулятивність [5, с. 9].

З огляду на згадане, одним з недоліків нормативно-правової визначеності покарання в санкціях статей Особливої частини КК України за порушення вказаних кримінально-правових заборон у сфері охоронної діяльності є регламентація в окремих з них лише одного виду основного покарання. Прикладом цього недоліку є санкція ст. 380 КК України, в якій безальтернативно визначається лише один різновид основного покарання, що може підлягати призначенню винній особі, – позбавлення волі на строк до п'яти років. За справедливим зауваженням Ю. Шуляк така ситуація недопустима, адже запровадження безальтернативних навіть відносно визначених санкцій повністю суперечить принципу індиві-

дуалізації покарання, сприяє неврахуванню ступеня тяжкості й характеру суспільної небезпеки протиправного посягання, позбавляє суд можливості реалізувати принцип диференціації кримінальної відповідальності та покарання. Натомість відомо, що наявність альтернативних та ще й відносно визначених санкцій лише позитивно відображається на призначенні покарання винним особам [12, с. 43–44].

У зв'язку з цим, доцільно вийти до суб'єктів законотворчої діяльності з пропозицією у санкції ст. 380 КК України альтернативно регламентувати можливість призначення інших основних видів покарань, наприклад, штрафу до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а також обмеження волі на строк до п'яти років. Водночас, усвідомлюючи складність практичної реалізації вказаної пропозиції, особливо в умовах воєнного стану, пропонуємо під час покладання на винних осіб індивідуалізованого кримінально-правового обтяження у подібних випадках вже сьогодні в більшій мірі за наявності до того визначених законом підстав застосовувати положення ст. 69 КК України та за можливості призначати винним інші види основних покарань, з огляду на положення ст. 51 КК України.

Недоліком нормативно-правової визначеності кримінально-правових заходів реагування на порушення вказаних кримінально-правових заборон в санкціях статей Особливої частини КК України є також і порушення вимог конструювання так званих типових кримінально-правових санкцій. У даному випадку безпосередньо йдеться про відсутність узгодженості між санкціями основного, кваліфікованого та особливо кваліфікованого складів кримінальних правопорушень. Зокрема, у ч. 2 і 3 ст. 387 КК України передбачаються за різні, з огляду на ступінь їх суспільної небезпечності, однакові мінімальні і максимальні строки призначення обов'язкового додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (до трьох років). У зв'язку з цим, пропонуємо суб'єктам правозастосовної діяльності під час покладання на винних осіб індивідуалізованого кримінально-правового обтяження у випадку порушення кримінально-правової заборони, передбаченої ч. 2 ст. 387 КК України, максимальних строк додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю обмежувати двома роками, а у випадку порушення кримінально-правової заборони, передбаченої ч. 3 ст. 387 КК України, це обов'язкове додаткове покарання призначати в межах від двох до трьох років.

Окремим недоліком нормативно-правової визначеності в санкціях статей Особливої частини КК України кримінально-правових заходів реагування на порушення вказаних кримінально-пра-

вових заборон є унеможливлення призначення окремих видів основних покарань спеціальним суб'єктам-охоронцям за вчинення під час здійснення охоронної діяльності певних з таких протиправних діянь. Йдеться, зокрема, про покарання у вигляді виправних робіт, що альтернативно визначене у санкціях ч. 1 ст. 381, ч. 1 ст. 387 КК України. Річ у тім, що відповідно до ч. 2 ст. 57 КК України виправні роботи не застосовуються до вагітних жінок та жінок, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною, до непрацевдатних, до осіб, що не досягли шістнадцяти років, та тих, що досягли пенсійного віку, а також до військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, працівників правоохоронних органів, нотаріусів, приватних виконавців, суддів, прокурорів, адвокатів, державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування. Натомість одним із можливих суб'єктів кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 381 КК України, є: 1) службова особа, якою прийнято рішення про заходи безпеки (охорони); 2) особа, яка їх здійснює; 3) службова особа, якій ці рішення стали відомі у зв'язку з її службовим становищем [4, с. 1210]. Суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 387 КК України, може бути особи, залучені до проведення оперативно-розшукових чи слідчих дій і попереджені про обов'язок не розголошувати дані оперативно-розшукової діяльності чи досудового розслідування [4, с. 1224]. Тут варто згадати, що положеннями ст. 10 Закону України «Про охоронну діяльність» декларують: «1. Під час організації та здійснення охоронної діяльності забороняється: ... 9) здійснювати заходи, що належать до оперативно-розшукових відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» ... », але крім підрозділів оперативного забезпечення охорони управління державної охорони виключно з метою забезпечення безпеки осіб та об'єктів, щодо яких здійснюється державна охорона (ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [7; 8]. Вказана ознака власне й дозволяє ці кримінальні правопорушення відносити до одних з основних (базових) кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності, на що ми вже звертали увагу у своїх попередніх наукових розвідках.

Отже, суб'єктний склад кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 381 КК України, засвідчує, що службовою особою як його суб'єктом, є переважно працівник правоохоронних органів, а суб'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 387 КК України, – представник підрозділу оперативного забезпечення охорони управління державної охорони, який також є представником правоохоронних

органів. У зв'язку з цим, призначити покарання у вигляді виправних робіт за вчинення цих кримінальних правопорушень вказаним категоріям осіб неможливо.

Тут варто зауважити, що вже цитована нами Ю. Шуляк зазначає, що у науковій літературі неодноразово зверталася увага на недоцільність взагалі існування покарання у вигляді виправних робіт і висловлювалися пропозиції про виключення їх з числа покарань, передбачених у КК України [12, с. 45]. Показовим також є й те, що у проекті нового КК України такого покарання або іншого засобу кримінально-правового характеру як виправні роботи за вчинення злочинів і кримінальних проступків не існує [11]. Через це, вважаємо за доцільне висловити застереження, що фактично кримінально-правовим наслідком вчинення кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності, передбачених ч. 1 ст. 381 та ч. 1 ст. 387 КК України, може бути призначення лише таких основних видів покарань: 1) за ч. 1 ст. 381 КК України – штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеження волі на строк до трьох років; 2) за ч. 1 ст. 387 КК України – штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що навряд чи виправдане з огляду на те, що у такому разі санкцією цієї статті фактично безальтернативно визначається лише один різновид основного покарання, що може бути призначений винній особі. При цьому ступінь суворості саме цього виду покарання (штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) навряд чи відповідає ступеню суспільної небезпечності цього протиправного посягання. Ба більше, на наше переконання, покарання у виді штрафу у цьому випадку має виключно декларативний характер та навряд чи може реально забезпечити досягнення мети покарання, визначеної у ч. 1 ст. 50 КК України.

У подібних випадках можливо слід було б виходити до законодавця із пропозицією, насамперед, додатково альтернативно визначити у санкціях цих статей такого основного виду покарання як арешт. Однак, як відомо, законом України від 23.08.2023 року «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення видів кримінальних покарань» арешт як вид покарання замінений на інший вид покарання – пробаційний нагляд [6], який, за справедливим зауваженням окремих вітчизняних дослідників, не є покаранням, а є іншим засобом кримінально-правового характеру, що дуже нагадує обов'язки, передбачені ч. 2 ст. 76 КК України. А. М. Яценко з цього приводу зазначає, що вказані новели кримінального законодавства призведуть до появи колізії між кри-

мінально-правовими нормами Загальної частини КК України (п. 7-1 ч. 1 ст. 51, ст. 59-1 та ст.ст. 75-78 КК України). У випадку ж наявності такої колізії слід керуватися правилом, відповідно до якого має застосовуватися положення тієї статті чи її частини, яка є найбільш сприятливою для особи. При цьому не завжди положення ст. ст. 75-78 КК України можуть бути більш сприятливими для винної особи. Однак, з огляду на те, що пробаційний нагляд за своєю суттю позбавлений каральної ознаки, законодавчі положення в аспекті нормативно-правової визначеності пробаційного нагляду все ж таки потребуватимуть свого уточнення [13, с. 32-33]. У зв'язку з цим, принаймні, у санкції ч. 1 ст. 387 КК України доцільно нормативно визначити альтернативну можливість призначення такого основного покарання як обмеження волі на строк до двох років.

Висновки. Вищевикладене дозволяє зазначити, що окремим санкціям основних (базових) кримінальних правопорушень проти охоронної діяльності властиві такі недоліки: 1) суперечлива побудова санкцій певних статей Особливої частини КК України без урахування порядку й особливостей призначення окремих видів покарань стосовно певних категорій осіб. Яскравим прикладом цього недоліку є визначення у санкціях ч. 1 ст. 381, ч. 1 ст. 387 КК України такого покарання як виправні роботи. З огляду на приписи ч. 2 ст. 57 КК України це основне покарання не може бути призначено до суб'єктів цих кримінальних правопорушень, оскільки такими суб'єктами є переважно працівники правоохоронних органів; 2) регламентація в окремих санкціях розглядуваних кримінально-правових норм лише одного виду основного покарання. Скажімо, у санкції ч. 1 ст. 380 КК України безальтернативно визначається лише один різновид основного покарання, що може підлягати призначенню винній особі, – позбавлення волі на строк до п'яти років; 3) у конструюванні санкцій вказаних кримінально-правових заборон не завжди беруться до уваги характер і ступінь суспільної небезпечності передбаченого в диспозиції статті кримінального правопорушення. Прикладом цього недоліку є санкція ч. 1 ст. 387 КК України, оскільки у разі порушення цієї заборони потенційно може бути індивідуалізоване лише одне покарання – штраф від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Однак ступінь суворості штрафу навряд чи відповідає ступеню суспільної небезпечності цього протиправного посягання. Крім того, у такому разі санкцією цієї статті фактично безальтернативно визначається лише один різновид основного покарання, що може бути призначений винній особі, а це одночасно є окремим із вже зазначених недоліків нормативно-правової визначеності покарання у санкціях розглядува-

них кримінально-правових заборон; 4) не завжди є узгодженими санкції в основному, кваліфікованому та особливо кваліфікованому складах кримінальних правопорушень. Так, у ч. 2 і 3 ст. 387 КК України передбачаються за різні, з огляду на ступінь їх суспільної небезпечності, однакові мінімальні і максимальні строки призначення обов'язкового додаткового покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (до трьох років); 5) окремої уваги заслуговує проблематика нормативної визначеності у санкціях ч. 2 ст. 381, ч. 2 ст. 387, ч. 1 ст. 396 КК України покарання у вигляді арешту, оскільки відповідно до закону України від 23.08.2023 року «Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення видів кримінальних покарань» арешт як вид покарання замінений на інший вид покарання – пробаційний нагляд. У цьому випадку є сумніви щодо приналежності пробаційного нагляду до різновиду кримінальних покарань.

Зазначені недоліки нормативно-правової визначеності в санкціях зазначених основних (базових) кримінальних правопорушеннях проти охоронної діяльності потребують свого усунення або шляхом уточнення кримінального законодавства в частині регламентації відповідних санкцій або шляхом урахування під час призначення певних видів покарань за ці кримінальні правопорушення висловлених у цій публікації рекомендацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Ємельянов В.П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. Харків : Право, 2018. 142 с.
- Івахненко О.А. Кримінальна відповідальність за хуліганські діяння: хуліганські злочини та склади злочинів : монографія ; за заг. ред. В.П. Ємельянова. Харків : Право, 2016. 184 с.
- Корабель М. Правовий аналіз формування санкцій кримінально-правової норми. *Підприємство, господарство і право*. 2020. № 2. С. 287–291.
- Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1368 с.
- Орловська Н.А. Санкції кримінально-правових норм: засади та принципи формування : автореферат дис. ... докт юрид. наук : 12.00.08 / Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2012. 40 с.
- Про внесення змін до Кримінального, Кримінального процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення видів кримінальних покарань: Закон України №3342-IX від 23 серпня 2023 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3342-20#n126>.
- Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
- Про охоронну діяльність : Закон України від 22.03.2012 р. № 4616-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>.
- Сийплові М. В., Нитка Я. М. Санкції в системі кримінально-правових засобів захисту охоронної діяльності. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія : ПРАВО*. 2022. Вип. 69. С. 412–417.
- Сийплові М. Кримінально-правовий захист охоронної діяльності в Україні : монографія. Харків : Панов, 2019. 614 с.
- Текст проекту нового Кримінального кодексу України / Draft of the new Criminal Code of Ukraine. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code>.
- Шуляк Ю. Формування санкцій та їх наповнення в законотворчій діяльності Верховної Ради України. *Слово національної школи суддів України*. 2017. № 4 (21). С. 41–51.
- Яценко А.М. Деякі міркування з приводу законодавчої регламентації у КК України покарання у вигляді пробаційного нагляду // «Право та економіка України» – перспективи розвитку : Матер. кругл. столу (11 грудня 2023 р.). Харків : Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, 2023. С. 29–33.